



Rivierfonteinkruid in de Grensmaas

Waterkwaliteit essentieel voor Europees beschermde rivieren

Waterloopvegetaties met waterranonkels, bepaalde sterrenkrozen en fonteinkruiden kenmerken het Natura 2000 habitatype 'submontane - en laaglandrivieren met *Ranunculion fluitantis* en *Callitriche-Batrachion* vegetaties', kortweg habitatype 3260. Dit is het enige door de Europese Habitatrichtlijn beschermde zoetwaterhabitat dat in Vlaamse stromende wateren voorkomt. De staat van instandhouding voor Vlaanderen is zeer ongunstig. Om de voorwaarden voor een goede staat van instandhouding en herstel verder te onderbouwen, maar ook om waterlopen te identificeren met de meeste potenties of acuutste bedreiging, is een goed inzicht in de standplaatsvereisten nodig. We gingen na welke omgevingskenmerken het verschil bepalen tussen het voorkomen van habitatype 3260 en andere watervegetaties. Een eerste verkenning wijst uit dat voornamelijk de fysisch-chemische waterkwaliteit hiervoor nog altijd doorslaggevend is.

Waterkwaliteit belangrijkst

Habitatype 3260 heeft in Vlaanderen een vrij gevarieerde invulling gekregen. Daarom is het niet evident om de omstandigheden die het voorkomen bepalen eenduidig af te lijnen. Een analyse van eigen gegevens en de eerste monitoringresultaten voor de Europese Kaderrichtlijn Water toont aan dat vooral de fysisch-chemische omstandigheden en niet zozeer de riviermorfologie of het aanpalend landgebruik van belang zijn. Waterlopen met het habitatype worden gekenmerkt door een beperkte graad van verontreiniging, bijzonder met nutriënten en zouten. Het type waterloop beïnvloedt veeleer de soortensamenstelling. Mits de bedding voldoende licht ontvangt, is er geen beduidend verband met het aangrenzend landgebruik.

Huidige normen onvoldoende streng

In bepaalde gevallen konden drempelwaarden afgeleid worden waarbij gevoelige waterplanten sterk afnemen. Voor kleinere waterlopen lijken de huidige Vlaamse orthofosfaatnormen voldoende om een verdere teloorgang van habitatype 3260 te voorkomen, maar bij grotere waterlopen stelt zich wellicht een probleem. De nitraatnormen daarentegen lijken onvoldoende streng te zijn voor alle waterlooptypen.

Verder onderzoek

Er is nog meer inzicht nodig in de invloed van beheer, bodemkwaliteit en ruimtelijke connectiviteit. Veel gegevens zijn echter nog onvoldoende goed op elkaar afgestemd. Op termijn zullen de monitoringgegevens voor de Kaderrichtlijn Water en de Habitatrichtlijn toelaten om langere tijdreeksen te analyseren. Om grenswaarden voor de goede staat van instandhouding te bepalen zijn locaties met een goede ontwikkeling nodig, maar die zijn schaars in Vlaanderen.

Meer weten? Leysen A., Denys L., Schneiders A., Mouton A.M. (in druk). Distribution and environmental requirements of stream habitat with *Ranunculion fluitantis* and *Callitriche-Batrachion* vegetation in lower Belgium (Flanders). Aquatic Conservation: Marine and Freshwater Ecosystems.

An Leysen & Luc Denys

Bron-URL:

<http://jaarboekarchief.inbo.be/jaarverslag-2013/waterkwaliteit-essentieel-voor-europees-beschermde-rivieren>